

ශ්‍රී ලංකාවේ සමුද්‍රික පුරාවිද්‍යාවේ ඉතිහාසය, වර්තමානයේ පවතින අභියෝග සහ යෙදී හැකි පිළියම් පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්.

ඩබ්ලිව්.එම්.එච්.පී.ජේ.කේ. චීරසිංහ¹

ශ්‍රී ලංකාවේ සමුද්‍රික පුරාවිද්‍යාව යනු මෙරට පොහොසත් සමුද්‍ර ඉතිහාසය සහ සංස්කෘතික උරුමයන් පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරනු ලබන සිත් ඇද ගන්නා ක්ෂේත්‍රයකි. මෙරට සමුද්‍රික පුරාවිද්‍යාවේ ආරම්භය 1960 දශකයේ දී සනිටුහන් විය. ශ්‍රී ලංකාව ඉන්දියන් සාගරයේ මධ්‍යගතව පිහිටා තිබීමෙන් මෙරටට වෙරළබඩ ප්‍රදේශ සියවස් ගණනාවක් පුරාවට වාණිජ සහ සංස්කෘතික සඳහා වැදගත් මධ්‍යස්ථානයක් වී ඇති බවට සාධක පවතී. එම වෙරළබඩ සමුද්‍ර ආශ්‍රිත ව ගිලි පවතින සුන්බුන් මගින් දිවයිනේ අතීතය පිළිබඳ වටිනා සාධක රැසක් ලබා දෙයි. ශ්‍රී ලංකා පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ සමුද්‍ර පුරාවිද්‍යා ඒකකය මෙරටට සමුද්‍රික පුරාවිද්‍යා පර්යේෂණ වල නියැලී සිටින ප්‍රධාන ඒකකයයි. එමගින් ජලයෙන් යට වූ සංස්කෘතික උරුමයන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සමුද්‍රික සමීක්ෂණ, කැණීම් සහ සංරක්ෂණ කටයුතු සිදු කරයි. මෙම පර්යේෂණය මගින් අපේක්ෂා කරන ප්‍රධාන අරමුණු වනුයේ මෙරට සමුද්‍රික පුරාවිද්‍යාවේ ඉතිහාසය , වර්තමාන අභියෝගයන් හඳුනාගෙන අභියෝගයන් ට යෙදිය හැකි පිළියම් පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීමයි. මෙම පර්යේෂණයේ පර්යේෂණ ගැටලු වනුයේ ශ්‍රී ලංකාවේ සමුද්‍රික පුරාවිද්‍යාවේ පවතින අභියෝග මොනවාද යන්න අධ්‍යයනය කිරීමයි. මේ සඳහා පර්යේෂණ ක්‍රමවේද වශයෙන් ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේද ඔස්සේ දත්ත එක් රැස් කිරීම මූලාශ්‍ර පරිශීලනය , ක්ෂේත්‍ර ගවේෂණය වර්ගීකරණය, විශ්ලේෂණය සහ ඉදිරිපත් කිරීම සිදු කරනු ලබයි. ප්‍රතිඵල සාකච්ඡා කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ සමුද්‍රික පුරාවිද්‍යාවේ ඉතිහාසය කෙටියෙන් හඳුනාගැනීම සිදු කරනු ලබයි. ඒ අනුව ගොඩවෘය නැව් සුන්බුන් සොයාගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. මෙමගින් නව වන සියවස දක්වා දිවෙන අන්තර්ජාතික වෙළඳාම පිළිබඳ වටිනා තොරතුරු රැසක් අනාවරණය වේ. මීට අමතරව තවත් කැපිපෙනෙන තවත් සොයාගැනීමක් වනුයේ පැරණි ගාල්ල වරායේ දියයට නටඹුන් ය. මෙමගින් නගරයේ පිරිසැලසුම සහ අන්තර්ජාතික වෙළඳාම පිළිබඳ සාධකයන් තහවුරු වේ. වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ සමුද්‍රික පුරාවිද්‍යාව අභියෝගයන් රැසකට මුහුණ දෙනු ලබයි. වෙරළ බාදනය, ස්භාවික විපත් ඇති වීම, මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් මගින් ඇතිවෙන බලපෑම් , සම්පත් සහ අරමුදල් හිඟය වශයෙන් හඳුනා ගත හැකිය. මෙම අභියෝගයන් ජය ගැනීම යෙදී හැකි පිළියම් වන්නේ ක්‍රමවත්ව ගල් වැටි යෙදීම, මහජන දැනුවත් කිරීම සිදු කිරීම, නීති රීති ක්‍රියාත්මක කිරීම, සමුද්‍රික පුරාවිද්‍යාව සම්බන්ධ විශේෂඥතාවක් ඇති ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සහ පර්යේෂණ ආයතන මගින් දැනුම, සහය ලබා ගැනීම යනාදී පිළියම් යෙදීම කාලෝචිත ය. මෙම පර්යේෂණයේ නිගමනය වනුයේ යථෝක්ත අභියෝගයන් ට නිසි පිළියම් යෙදීමෙන් ශ්‍රී ලංකාව සතු සමුද්‍රික පුරාවිද්‍යාවේ උරුමයන් අනාගත පරපුරට සුරක්ෂිත කරලීමට හැකියාව ලැබේ.

ප්‍රමුඛ පද: සමුද්‍රික පුරාවිද්‍යාව, අභියෝග, පිළියම්, ගාල්ල, සමුද්‍රික උරුමයන්

¹ පුරාවිද්‍යා සහ උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංගය, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, මිහිනිතලේ. weerasinghemalisha054@gmail.com